

Prof. Dr. Ahmet BEKTAŞ ile Söyleşi

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

■ **Nerede doğdunuz, ilk ve orta öğreniminizi nerede tamamladınız, doğduğunuz ve çocukluğunuzu yaşadığınız dönem hakkında bugün hatırlayabildikleriniz nelerdir?**

Trabzon'un Şalpazarı İlçesi'ne bağlı Üzümlü Köyü'nde 1964 yılında doğdum. İlkokulu Üzümlü Köyü İlkokulu'nda okudum. Çok ilgili bir öğretmenimiz vardı. İlkokul son sınıfta başarılı öğrencilerin yatılı okul ve Anadolu Lisesi sınavlarına katılmasını sağladı. Ortaokulu Samsun Anadolu Lisesi, liseyi ise Ankara Fen Lisesi'nde okudum. Çocukluğumda hatırladığım yetmişli yıllarda köyümüzde uygarlığın temel göstergelerinden olan yol, su ve elektriğin olmamasıydı. Bugünüme baktığımda çok büyük ilerlemeler kaydetmişiz.

■ **Siz olsanız orta eğitimin hedefinin ne olmasını isterdiniz?**

Orta eğitim bizde daha çok üniversite seçmede standart bir sıralama yapmak için kullanılıyor. Esasında öğrencinin yeteneğine göre hedefe yönelik eğitim verilmesi hem kalifiye eleman yetiştirilmesini sağlayacak, hem de işsiz üniversite mezunlarını azaltacaktır.

■ **Tıp eğitiminiz döneminde sizde iz bırakan olaylar nelerdir?**

Yetmişli yıllarda orta eğitim sırasında siyasi olaylar dolayısıyla o yaşlarda bile çok sıkıntılar çektik. Bu yönüyle üniversite eğitimiz seksenli yıllarda sorunsuz geçti. Ancak eğitim sistemi ortaöğretim yıllarında olduğu gibi ilk üç yıl amfi dersleriyle

geçti. Yeterince kaynak kitap yoktu. Genellikle ders notlarıyla çalışıyorduk. Bilgisayar seksenli yılların sonlarına doğru yeni yeni eğitimde kullanılmaya başlanmıştı. O zamanlar slayt makinaları ve tepegöz gibi eğitim-öğretim kaynakları vardı. Herhangi bir konuyu araştırmamız gerektiğinde kütüphanelerde index medicus ciltlerinin arasında kayboluyorduk. Seçtiğimiz makalelere de genellikle ulaşamıyorduk. Bu dönemde hafta sonlarında ve akşamları bazı hocalarımızın kütüphanede harıl harıl çalıştığını görüyordum. Bu hocalar da genellikle ismi duyulmuş başarılı hocalardı. Bu görüntü bana tıp eğitiminin devamlı olması gerektiğini gösteriyordu.

■ **Bugünkü tıp eğitimi ile batı standartlarına ulaşmak mümkün olacak mıdır?**

Bugünkü tıp eğitimi ile batı standartlarına ulaşmanın mümkün olmayacağı açıktır. Son yıllarda probleme dayalı öğretim

konusunda çalışmalar başladı. Ancak ilköğretim döneminde beri ezberci eğitimle yetişmiş bizlerin bunu anlaması ve buna ayak uydurması zaman alacaktır.

■ **Bugünkü tıp eğitiminde yaşanan önemli sorunlar var mıdır varsa nelerdir?**

Ülkemizde hemen her alanda olduğu gibi tıp eğitimi konusunda da önemli sorunlar vardır. Öncelikle sistemsizlik var. Son yıllarda çekirdek eğitim müfredatı diye bazı çalışmalar oldu, ancak yetersiz. Tüm tıp eğitiminin yeterli bir müfredatla şekillendirilmesi ve bunun standardize edilmesi gerekiyor. Bir diğer sorun ise yeterli öğretim elemanı ve altyapısı olmayan çok sayıda tıp fakültelerinin açılmasıdır.

■ **Akademik gastroenteroloji eğitimi için programlar sizce yeterli midir, iyi bir akademisyen yetiştirmek için olmazsa olmazlar nelerdir?**

“Akademik gastroenteroloji eğitiminde program yeterli midir?” sorusu yerine “...program var mıdır?” diye sorsak daha

iyi olur. Program konusunda bakanlık tarafından benim de içinde olduğum bir komisyon oluşturuldu. Ne yazık ki bu konuda görevlendirilen arkadaşların çoğu bu çalışmalara katılmadılar. Ana hatlarıyla bir program oluşturmaya çalıştık ancak daha sonra bu komisyondan ayrıldım. Zannederseniz çalışmalar devam ediyor ancak ülkemizde halen standardize edilmiş gastroenteroloji eğitim programı yoktur. İyi bir akademisyen yetiştirmede öncelikle eğitim programlarının oluşturulması, bu programı uygulayamayacak eğitim merkezlerinin rehabilite edilmesi, rehabilitasyonun mümkün olmadığı merkezlerde eğitim verilmemesi uygun olacaktır.

■ **Uzmanlık eğitimi için hazırlanan eğitim programları yeterli midir, bu konuda önerileriniz var mı?**

Uzmanlık eğitim programlarımız yeterli değildir. Bu konuda öncelikle bizi temsil eden sivil toplum kuruluşumuz “Türk Gastroenteroloji Derneği”nin önderliğinde gastroenteroloji eğitim programının hazırlanması, standardize edilmesi ve takibi gerekmektedir.

Akademik Gastroenteroloji Toplantıları / 13-15 Mart 2009 Fatsa, Ordu

■ **Geriye baktığınız zaman bugün bilimsel gastroenterolojide mi yoksa uygulamalı klinik gastroenterolojide mi ilerleme vardır?**

Ülkemizde bilimsel gastroenteroloji ne yazık ki iyi durumda değil. Teknolojideki hızlı gelişmelere paralel olarak uygulamalı gastroenteroloji konusunda dünyada büyük ilerlemeler olmakta ancak teknolojinin pahalı olması bu gelişmelerin ülkemizde yaygın olarak kullanılmasını engellemektedir.

■ **Üniversiter kurumlar kimliklerini geliştirme imkanı bulmakta mıdır?**

Kurum kimliğinin gelişmesi eğitilmiş insanlara bağlıdır. Eğitilmiş insan konusunda yetersizlik vardır. Eğitilmiş insan bulunduğu ise maddi destek yetersizdir.

■ **Ülkemizde özgün bilimsel araştırmanın durumu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?**

Ülkemizde özgün bilimsel araştırma çok azdır. Yapılan araştırmalar daha çok daha önce araştırılmış gerçeklerin ülkemizdeki durumunu anlamaya yöneliktir.

■ **Bugün geçmişe baktığınız zaman yapılması gereken de yapılmayan neler görmektesiniz?**

Detaylandırılmış gastroenteroloji eğitim programı ve standartize eğitim merkezlerinin olmayışı, ülkemizde eksik olan hedefe yönelik yurtdışı eğitim desteklerinin yetersiz olması kurumsal olarak bizim eksiklerimizdir. Yakın zamana kadar eğitilmek üzere başvuran insan seçiminde bir standardımız yoktu, şimdi bir sınav var ancak çok az sayıda öğrenci alınması bir sorundur. Eğitilmiş insanların kurumlara yerleşmesi için kriterler hala yetersizdir.

■ **Gastroenterolojinin hepatoloji, İBH, ileri girişimsel endoskopi gibi yan dallarının oluşması konusundaki düşünceleriniz nelerdir?**

Gastroenteroloji hem bilimsel yönden, hem de diğer bilim dallarındaki gelişmelere paralel olarak teknolojik yönden de hızla gelişmektedir. Bunun sonucu olarak herkesin herşeyi ileri düzeyde bilmesi ve uygulaması mümkün olmamaktadır. Bu yan dalların oluşması konusuna olumlu bakıyorum.

■ **Üniversiter yaşamda yer almak isteyen gastroenterologların temel tıp bilim dallarında master of science veya PhD yapma zorunluluğu getirilmesi konusundaki görüşleriniz nelerdir?**

PhD yapmak bilimsel düzeyimizi yükseltecektir. Bazı üniversitelerde çift anadal eğitiminde olduğu gibi temel gastroenteroloji eğitimi sırasında bu çalışmaların başlatılması faydalı olacaktır.

■ **Samsun'da gastroenterolojinin doğuşu nasıl oldu, geldiği nokta nasıl? İstedığınız kadroları almakta sıkıntı yaşıyor musunuz? Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?**

1973 yılında kurulup önce Hacettepe Üniversitesi Tıp fakültesi'nde eğitime başlayan, 1975 yılında kurulan Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne bağlanan Tıp Fakültemiz'de bilim dalımız İç Hastalıkları Anabilim Dalı bünyesinde 1997 yılında kurulmuştur. Kurulmadan önce gastroenteroloji uzmanları Prof. Dr. Sait Kapıcıoğlu, Prof. Dr. Esin Ünlü ve Prof. Dr. Nadir Kaya İç Hastalıkları Anabilim Dalı bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmışlardır. Bilim dalı kurulduktan sonra Prof. Dr. Nadir Kaya 1999 yılına kadar görevine devam etmiştir. 1999 yılından itibaren ben ve Tülay Bakır hocamız görevi devraldık. Şu anda ben, Doç. Dr. Beytullah Yıldırım, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Gören ve Yrd. Doç. Dr. Talat Ayyıldız'dan oluşan eğitim kadromuzla göreve devam ediyoruz. Geldiğimiz noktada temel endoskopik işlemler, ERCP, motilite-pHmetri tanı ve tedavi uygulamaları yapılmaktadır. Endoskopik US konusunda çalışmalarımız devam etmektedir.

Uzun süre kadro almakta sıkıntı çektik. Daha önce belirttiğim gibi eğitimli insanların üniversitelere yerleşmesinde bir standart yoktur. Bilimsellik dışında ne yazık ki başka kriterler aranmaktadır. Bunların düzeltilmesi gerekiyor.

■ **Üniversiter eğitimde yarın için önerileriniz varsa lütfen söyleyiniz.**

Bir ülke eğitimli insanlarıyla ayaktadır. Yüzyılları düşünüyoruz, hedefliyorsak çok iyi planlanmış eğitim sistemleri oluşturulmalı, yıllar sonrasına göre insanlar yetiştirmeliyiz.

■ **Tam gün hakkında düşündükleriniz, olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?**

Ülkemizde eğitimli insan gücünün yetersiz olmasının önemli bir problem olduğunu belirtmiştim. Bir üniversite öğretim

üyesinin maddi yönden de tam desteklenmesi gerekir. Bu olmadığı zaman mesai dışı çalışmak bazen mecburi hale gelmektedir. Zaten şu anda tam gün yasası çıkmış durumda ve uygulanmaktadır. Tamgün mesaisi sonrası çalışmak isteyen hekimlerin önünün açılması gerekir. Ancak bunu suistimal edenlere de izin vermemek gerekir.

■ **Sizin ilave görüşleriniz varsa onları da belirtmenizi bekliyoruz.**

Herkesin kardeşçe yaşayacağı, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmadığı, bilimin rehber ve kriter olduğu üniversiteler diliyorum.

Saygılarımla

MARTIN LUTHER KING
(1929-1968)

*İyi niyetli insanların sığ anlayışları kötü niyetli insanların mutlak yanlış anlayışlarından daha cesaret kırıcıdır.
Gönülsüz bir kabul, mutlak bir retten daha yanıltıcıdır.*